No more war.
รำลึกเส้นทางรถไฟสายมรณะ

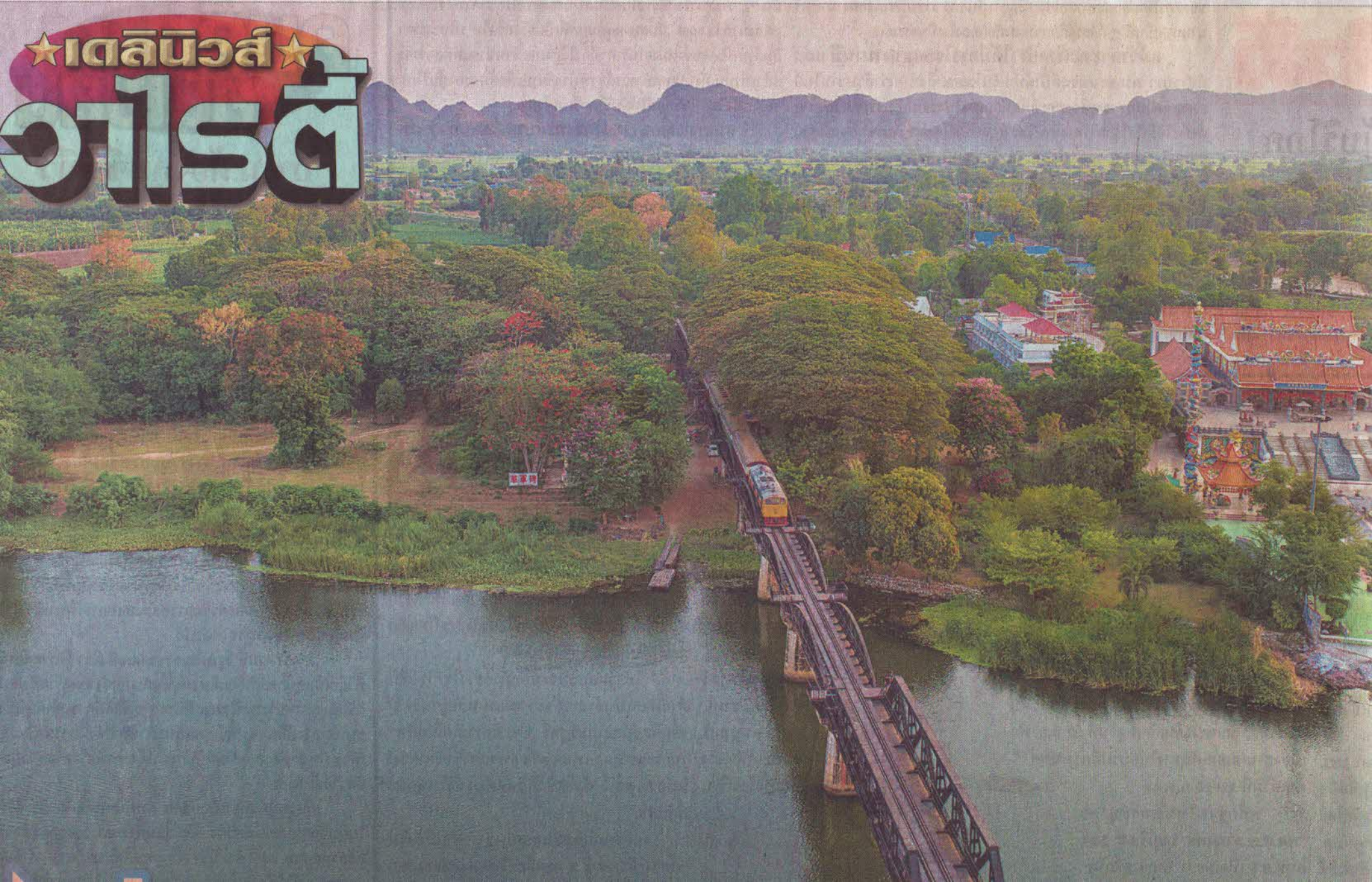
เดลินิวส์
วาไรตี้

สะพานข้ามแม่น้ำแคว

วู้ดดดด...วู้ดดดด

เสียงหวูดรถไฟร้องเตือนนักท่องเที่ยวที่เดินบนสะพานเหล็กสีดำมะเมื่อมให้หลบเข้าที่ปลอดภัย ก่อนที่หัวรถจักรจะลากตู้โดยสารข้ามสะพานไปอย่างช้า ๆ เสียงล้อเหล็กบดขยี้กับรางเสียงดังกึงกัง เพียงไม่กี่นาทีทุกอย่างก็กลับเข้าสู่สภาวะปกติ

"สะพานข้ามแม่น้ำแคว" วันนี้ยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทุกมุมโลกให้มาเยือน

ผมจำได้ว่า ผมมาที่นี่ครั้งแรกสมัยมาเข้าค่ายลูกเสือที่น้ำตกเอราวัณ ก่อนไปน้ำตกเอราวัณก็มายืนดูรถไฟเหมือนในวันนี้ และหลังจากนั้นก็ยังมาที่นี่อีกหลายครั้ง แต่ถึงจะมากี่ครั้งก็ยังรู้สึกตื่นเต้นเหมือนเดิม

และทุกครั้งที่ได้เห็นรถไฟข้ามสะพานแม่น้ำแคว มันทำให้เรานึกย้อนไปสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่เชลยศึกฝ่ายสัมพันธมิตรและแรงงานชาวเอเชียที่ถูกเกณฑ์มาเป็นแรงงานในการสร้างทางรถไฟจากไทยไปพม่าเพื่อใช้เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์และต้องมาจบชีวิตลงนับแสนคน

ทางรถไฟสายนี้จึงถูกขนานนามว่า "ทางรถไฟสายมรณะ"

ทางรถไฟสายนี้เริ่มต้นจาก สถานีชุมทางหนองปลาดุก อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ผ่าน จ.กาญจนบุรี ข้ามสะพานข้ามแม่น้ำแควที่ใช้ข้ามแม่น้ำแควใหญ่ ผ่านป่าและภูเขาไปทางทิศตะวันตกจนถึงด่านเจดีย์สามองค์ สุดปลายทางที่เมืองทันบูชายัด ประเทศพม่า รวมระยะทางทั้งสิ้น 415 กม. หลังสงครามทางรถไฟบางส่วนถูกรื้อทิ้ง บางส่วนจมอยู่ใต้เขื่อนวชิราลงกรณ ปัจจุบันทางรถไฟสายมรณะยังเปิดใช้งานโดยจะไปสุดปลายทางที่บ้านท่าเสาหรือสถานีน้ำตกเท่านั้น

นอกจากนี้ตลอดเส้นทางรถไฟสายนี้ยังมีทิวทัศน์สวยงามมาก โดยเฉพาะบริเวณถ้ำกระแซที่เส้นทางรถไฟจะลัดเลาะไปตามเชิงผาเลียบไปกับแม่น้ำแควน้อย โดยการรถไฟแห่งประเทศไทยเปิดบริการเดินรถไฟขบวนปกติ สถานีรถไฟธนบุรี-สถานีรถไฟน้ำตก ทุกวัน และจัดขบวนพิเศษสาย สถานีรถไฟกรุงเทพฯ-สถานีรถไฟน้ำตกไทรโยคน้อย ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดราชการ ซึ่งผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ก็เป็นนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสบรรยากาศเส้นทางรถไฟสายนี้ ซึ่งไฮไลต์จะอยู่ที่สะพานข้ามแม่น้ำแควและเส้นทางเลียบแม่น้ำแควน้อยที่ถ้ำกระแซ มาถึงสะพานข้ามแม่น้ำแควแล้วไม่ไปต่อ การเดินทางครั้งนี้คงไม่สมบูรณ์ คืนนี้นอนพักที่เมืองกาญจน์สักคืน พรุ่งนี้เช้าเราจะไปดักรอรถไฟเที่ยวเช้ากันที่ถ้ำกระแซกันครับ

เส้นทางรถไฟลอยฟ้าที่ถ้ำกระแซ

ใครอยากเที่ยวเส้นทางรถไฟสายมรณะ สิ่งที่ควรรู้อย่างแรก คือ กำหนดการการเดินรถ ตัวอย่างเช่น รถไฟขบวน ธนบุรี-น้ำตก จะมีวันละ 2 เที่ยว เช้าและบ่าย รอบเช้าจะถึงสะพานข้ามแม่น้ำแคว 10.42 น. ถึง สะพานถ้ำกระแซ 11.51 น. รอบบ่าย ถึงสะพานข้ามแม่น้ำแคว 16.32 น. ถึง สะพานถ้ำกระแซ 17.50 น. นี่ยังไม่นับรวมรถเที่ยวกลับและรถไฟขบวนท่องเที่ยว ถ้าต้องการรายละเอียดเรื่องเวลาสามารถเช็กได้ที่เว็บไซต์ของการรถไฟนะครับ

สะพานถ้ำกระแซนี้ได้รับฉายาว่า "โค้งมรณะ" เพราะเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่เชลยศึกสัมพันธมิตรต้องมาจบชีวิตเป็นจำนวนมาก อยู่ห่างจากเมืองกาญจน์ประมาณ 50 กม. ใช้เวลาไม่ถึงชั่วโมงก็ถึงสถานีรถไฟถ้ำกระแซ จากที่จอดรถ เดินผ่านร้านค้าของกินของที่ระลึกไปเล็กน้อยก็ถึงบริเวณสถานี จากตรงนั้นจะมองเห็นสะพานถ้ำกระแซที่ตัวสะพานยังคงลักษณะของสะพานไม้แบบเดียวกับสมัยสงครามโลก ครั้งที่ 2 ทอดยาวลัดเลาะเลียบหน้าผาและแม่น้ำแควน้อยเบื้องล่าง

ระหว่างรอรถไฟ ผมเดินสำรวจไปตามรางรถไฟที่ปูอยู่บนสะพานไม้แล้วอดนึกถึงความยากลำบากของเหล่าเชลยศึกไม่ได้ ดูจากขนาดท่อนซุงแต่ละท่อนที่เชลยศึกต้องช่วยกันแบกมาทำเป็นสะพานท่ามกลาง

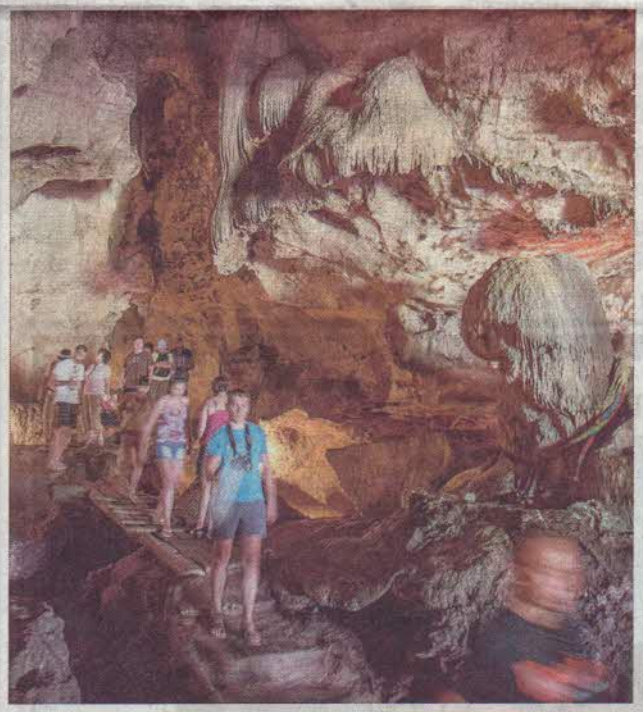

ความขาดแคลนทั้งอาหารและยารักษาโรค

วู้ดดดด...วู้ดดดด

ที่ปลายสะพานถ้ำกระแซอีกด้านหนึ่ง รถไฟเที่ยวเช้า ส่งเสียงหวูดมาแต่ไกล ก่อนค่อย ๆ คลานมาบนสะพานระยะเพียง 500 เมตร อย่างเชื่องช้าราวกับกำลังแสดงความเคารพผู้ที่ทอดร่างพลีชีพให้สะพานแห่งนี้

ก่อนกลับผมเข้าไปกราบพระพุทธรูปภายในถ้ำกระแซ ที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นที่พักของทหารญี่ปุ่นที่ทำหน้าที่ควบคุมการก่อสร้างสะพาน และไม่ลืมที่จะสวดแผ่เมตตาให้กับทุกคนที่ต้องมาเสียชีวิตในการก่อสร้างสะพานแห่งนี้

ช่องเขาขาด...ช่องไฟนรก!

จากสะพานถ้ำกระแซ เราขับไปตามเส้นทาง 323 อีก 41 กม. มุ่งหน้าสู่ "ช่องเขาขาด พิพิธภัณฑ์แห่งความทรงจำ" ที่ตั้งอยู่ในกองการเกษตรและสหกรณ์ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา อนุสรณ์สถานแห่งนี้ เป็นไฮไลต์อีกแห่งของเส้นทางรำลึกการก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะที่ไม่ควรพลาด

"ช่องเขาขาด พิพิธภัณฑ์แห่งความทรงจำ" แห่งนี้เกิดจากความมุ่งมั่นของ เจ จี ทอม มอร์ริส อดีตเชลยศึกออสเตรเลียที่ร่วมก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะแห่งนี้ เค้าคือคนกำหนดจุด "ช่องเขาขาด" ที่เป็นบริเวณที่เชลยศึกและแรงงานชาวเอเชียต้องเอาชีวิตมาทิ้งมากที่สุด เนื่องจากญี่ปุ่นต้องการสร้างทางรถไฟนี้ให้เสร็จตามกำหนดเวลาเส้นตายที่ใกล้เข้ามา การก่อสร้างจึงต้องทำอย่างเร่งด่วนและเป็นเส้นทางที่ต้องตัดผ่านภูเขา ว่ากันว่า เชลยศึกและแรงงานชาวเอเชียต้องถูกลงโทษให้ทำงานหนักวันละ 18 ชั่วโมง ตั้งแต่เช้ายันดึกในช่วงกลางคืนแสงไ
ผอมโซของคนงานแลดูคล้ายคนที่
ไฟนรก"

พิพิธภัณฑ์นี้ได้รับเงินสนับส
และดำเนินการอยู่ได้ด้วยเงินบริจ
แสดงลำดับเหตุการณ์และสิ่งที่เกี่
มรณะ จากอาคารพิพิธภัณฑ์มีบันไ
รถไฟ ไม้หมอน แม้แต่ชะแลงที่ใช้
ขณะที่เดินอยู่ ผมรู้สึกว่าจริ
แต่เพราะความโหดร้ายของสงคร
เป็นนรกสำหรับพวกเชลยศึก

จากบริเวณช่องเขาขาด ย้
และกะเทาะหิน จุดตัดหิน ซึ่งตลอด
ก่อนย้อนกลับตามทางเดินสู่อาคา

สำหรับพวกเราที่มาเดินแค
พิพิธภัณฑ์ยังเล่นเอาหอบ ต้องหยุด
รู้สึกของเชลยศึกและแรงงานที่ต้อ
คืน ในสภาวะที่ขาดแคลนทั้งเครื่อ
ผักแห้ง และโรคภัยจากไข้ป่าและส
ก็คงจะรู้สึกเช่นเดียวกับผมแน่นอน

รถไฟสายมรณะ

รค

หนึ่ง รถไฟเที่ยวเช้า ส่งเสียงหวูดมา
ระยะเพียง 500 เมตร อย่างเชื่อง
อดร่างพลีชีพให้สะพานแห่งนี้
รูปภายในถ้ำกระแช ที่ครั้งหนึ่งเคย
คุมการก่อสร้างสะพาน และไม่ลืมที่
ียชีวิตในการก่อสร้างสะพานแห่งนี้

ไปตามเส้นทาง 323 อีก 41 กม.
ามทรงจำ" ที่ตั้งอยู่ในกองการเกษตร
นา อนุสรณ์สถานแห่งนี้ เป็นไฮไลต์
างรถไฟสายมรณะที่ไม่ควรพลาด
ามทรงจำ" แห่งนี้เกิดจากความมุ่ง
ออสเตรเลียที่ร่วมก่อสร้างทางรถไฟ
"ช่องเขาขาด" ที่เป็นบริเวณที่เชลย
ทั้งมากที่สุด เนื่องจากญี่ปุ่นต้องการ
าเส้นตายที่ใกล้เข้ามา การก่อสร้าง
ที่ต้องตัดผ่านภูเขา ว่ากันว่า เชลย
ห้ทำงานหนักวันละ 18 ชั่วโมง ตั้งแต่

เช้ายันดึกในช่วงกลางคืนแสงไฟแวบ ๆ จากกองไฟส่องกระทบร่างที่ผอมโซของคนงานแลดูคล้ายคนที่ทำงานในขุมนรก เป็นที่มาของชื่อ "ช่องไฟนรก"

พิพิธภัณฑ์นี้ได้รับเงินสนับสนุนในการก่อสร้างจากรัฐบาลออสเตรเลีย และดำเนินการอยู่ได้ด้วยเงินบริจาคจากนักท่องเที่ยว ภายในตัวอาคารจัดแสดงสำดับเหตุการณ์และสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะ จากอาคารพิพิธภัณฑ์มีบันไดนำไปสู่บริเวณช่องเขาขาด ที่ยังคงมีรางรถไฟ ไม้หมอน แม้แต่ชะแลงที่ใช้เจาะภูเขาที่หักคาอยู่

ขณะที่เดินอยู่ ผมรู้สึกว่าจริง ๆ แล้วบริเวณนี้มีธรรมชาติที่สวยงาม แต่เพราะความโหดร้ายของสงคราม สถานที่สวยงามแห่งนี้จึงกลับกลายเป็นนรกสำหรับพวกเชลยศึก

จากบริเวณช่องเขาขาด ยังมีทางเดินเท้านำไปสู่จุดที่เชลยศึก ตอกและกะเทาะหิน จุดตัดหิน ซึ่งตลอดเส้นทางไปกลับใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมง ก่อนย้อนกลับตามทางเดินสู่อาคารพิพิธภัณฑ์

สำหรับพวกเราที่มาเดินแค่ช่วงเขาขาดแล้วเดินขึ้นเนินเขาสู่อาคารพิพิธภัณฑ์ยังเล่นเอาหอบ ต้องหยุดพักหลายครั้ง ทำให้นึกถึงและเข้าใจความรู้สึกของเชลยศึกและแรงงานที่ต้องมาทำงานที่นี่ที่ต้องทำงานหนักทั้งวันทั้งคืน ในสภาวะที่ขาดแคลนทั้งเครื่องมือการทำงาน อาหารที่มีเพียงข้าวและผักแห้ง และโรคภัยจากไข้ป่าและสภาพความเป็นอยู่ ถ้าใครได้มาสัมผัสที่นี่ก็คงจะรู้สึกเช่นเดียวกับผมแน่นอน

สุสานทหารสัมพันธมิตรดอนรัก

จุดสุดท้ายที่ผมตั้งใจมาแวะก่อนกลับ คือ "สุสานทหารสัมพันธมิตรดอนรัก" สถานที่บรรจุศพเชลยศึกส่วนหนึ่งที่เสียชีวิตระหว่างการสร้างทางรถไฟสายมรณะจำนวน 6,982 หลุม เพื่อเป็นการคารวะต่อเหล่าทหารผู้เสียสละและอดทน ซึ่งทนทุกข์ทรมานและเสียชีวิตในเหตุการณ์นี้ และเมื่อได้เดินอ่านข้อความเหนือหลุมฝังศพที่มีแผ่นทองเหลืองจารึก ชื่อ อายุ และประเทศของผู้เสียชีวิต และคำไว้อาลัยในบรรทัดสุดท้ายที่แสดงถึงความพลัดพรากระหว่างญาติ พี่น้อง และคนที่รัก ยิ่งรู้สึกว่า สงคราม คือ สิ่งที่ผิดพลาดและโหดร้ายที่สุดที่มนุษย์กระทำต่อมนุษย์ด้วยกัน

โลกใบนี้เคยเกิดมหาสงครามมาแล้วสองครั้ง ขอภาวนาอย่าได้มีครั้งต่อไปอีกเลย ผมหวังไว้เช่นนั้นจริง ๆ

...You may say I"m a dreamer
But I"m not the only one
I hope someday you"ll join us
And the world will live as one
(Imagin, John Lennon 1971)

เรื่อง : รัฐรงค์ ศรีเลิศ, คันฉ่อง
ภาพ : ทีมงานนิตยสารหนีกรุง
www.facebook.com/neekrungmagazine